

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

Kynnys ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi.

Johdanto on selkeä joskin suppea. Sen paremmin johdannossa kuin linjauksissa ylipäänsä, ei mainita vammaisia henkilöitä omana mediakasvatuksen kohderyhmänä tai mediassa kuvattuna ryhmänä. Keskeinen osa kriittistä medialukutaitoa olisi ymmärtää, miten mediassa kuvataan vähemmistöjä, kuka näitä kuvauksia saa tuottaa ja kommentoida ja millaisia vaikutuksia niillä on.

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

-

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

Visio on ytimekäs. Siinä tulisi erikseen mainita myös mediakasvatuksen kokonaisvaltainen esteettömyys ja saavutettavuus.

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

On hyvä, että tavoitteissa on erikseen mainittu toimijuuden vahvistaminen sekä osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen ja myös vihapuheen vähentäminen.

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

Toimenpiteiden osalta yhdeksi mediakasvatuksen lähtökohdaksi on mainittu inklusiivinen mediakasvatus, joka huomioi erilaiset kieliryhmät, kulttuuritaustat, oppimistavat sekä identiteetit. Toimintaa sanotaan suunniteltavan siten, että toimintaan osallistuvat saavat olla vaikuttamassa sisältöihin.

Linjauksissa jää turhan epämääräiseksi, millaisin velvoittavin toimenpitein inklusiivinen mediakasvatus toteutetaan. Onko sen suunnittelussa mukana itse vammaisia mediakasvatuksen ammattilaisia?

Niin ikään, epäselväksi jää, mitä sisältöihin vaikuttaminen tarkoittaa ja miten sen toteutuminen kaikille saavutettavasti varmistetaan käytännössä. Mitä tapahtuu jos toimenpiteet eivät toteudu aiotulla tavalla?

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

On hyvä, että linjausten toimeenpanosta on erikseen mainittu, että kolmannen sektorin toimijat voivat huomioida kansalliset mediakasvatuslinjaukset osana uuden toiminnan suunnittelua, kehitystyötä ja rahoitushakuja ja sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) voi myöntää avustuksia sosiaali- ja terveysalan mediakasvatushankkeisiin.

Jotta toiminnan kehittäminen inklusiivisesti onnistuisi, vammaisten henkilöiden osaamisen huomioinnin tärkeyden voi mainita erikseen vastaavasti kuin on mainittu, että Saamelaiskäräjät tuo esiin saamelaisten näkökulmia ja tarpeita mediakasvatukseen yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

-

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Mikäli mediakasvatuksella aiotaan aidosti lisätä osallisuutta ja vähentää vihapuhetta, on ymmärrettävä, että tutkimusten mukaan mediakuva vammaisista henkilöistä on ylipäänsä vääristynyt ja osa rakenteellista syrjintää. Vammaisuus vihapuheen ja viharikosten raportoituna motiivina on myös yleistynyt. Vihapuhe ja stereotyyppinen mediakuvaus yhdessä haittaavat tehokkaasti vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksien toteutumista.

Vammaiset henkilöt olisikin erittäin tärkeä huomioida näissä linjauksissa läpileikkaavasti, niin mediakasvatuksen opiskelijoina kuin esimerkiksi sisällöntuottajina. Nyt viittaukset inklusiivisuuteen jäävät liian yleisiksi.

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

-

Heini Annina
Kynnys ry